

December 2013

Natura 2000-basisanalyse for planerne 2016-21 og den videre planproces

EU's Natura 2000-direktiver¹ (fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet) forpligter Danmark til at gøre den nødvendige indsats for at sikre eller genoprette en række sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper og arter af europæisk betydning. Danmark lever op til forpligtelsen ved en tilbagevendende Natura 2000-planlægning, der på grundlag af den nationale naturovervågning, som præsenteres for hvert område i en basisanalyse, prioriterer den krævede indsats.

Natura 2000-planlægningen sker efter reglerne i miljømålsloven² og bekendtgørelse om Natura 2000-skovplanlægning³, der fastsætter, at en Natura 2000-plan består af:

- Mål for naturtilstanden i Natura 2000-området.
- Indsatsprogram.

Planperioden 2016-21 dækker som udgangspunkt alene arealer omfattet af miljømålsloven, det vil sige udpegede Natura 2000-arealer, der ikke er skovbevoksede og fredskovpligtige arealer, idet skovindsatsen i Natura 2000-planer blev offentliggjort i december 2011 gælder til og med 2021.

Forslag til Natura 2000-planer for 2016-21 offentliggøres senest 1 år efter offentliggørelsen af basisanalyserne, det vil sige ultimo 2014. Miljøministeren fastsætter en frist på mindst 12 uger for indgivelse af høringssvar vedr. planforslagene. Miljøministeren vedtager efterfølgende planen.

Natura 2000-planen udarbejdes efter forudgående drøftelse med de berørte statslige, kommunale og regionale myndigheder og med inddragelse af nationalparkbestyrelser, foreninger, organisationer og lodsejere, som har en væsentlig interesse i planen. Status for dialogprocessen vil kunne følges på Naturstyrelsens hjemmeside.

Basisanalysens formål

Planlægningen sker på baggrund af en basisanalyse, som skal indeholde følgende:

- Kortlægning af habitatnaturtyper og levesteder for arter, som områderne er udpeget for.
- Vurdering af tilstand og foreløbig vurdering af trusler.
- Et resumé, som på kortbilag angiver beliggenheden af de kortlagte arealer og tilstanden.

¹ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet) med senere ændringer og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (fuglebeskyttelsesdirektivet).

² Lovbekendtgørelse nr. 932 af 24. september 2009 som senest ændret ved lov nr. 514 af 27. maj 2013.

³ Bekendtgørelse nr 1116 af 25. november 2011 om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (under revision)

Basisanalysen er udarbejdet på nationalt indsamlede og/eller kvalitetssikrede data, der tilvejebringes gennem det nationale overvågningsprogram for vand og natur - NOVANA. Data er offentligt tilgængelige på Danmarks Miljøportal.

Der findes andre data om naturen i Natura 2000-områderne. Disse er dog ikke tilstrækkeligt ensartede og landsdækkende til, at Naturstyrelsen har inddraget dem i de statslige basisanalyser, som blandt andet skal danne grundlag for en national prioritering af indsatsen i 2. planperiode. Mange af disse data vil med fordel kunne indgå i senere faser af planlægningen, ikke mindst i forbindelse med kommunernes gennemførelse af planerne.

Der udarbejdes en basisanalyse for hver af de 252 Natura 2000-områder. Basisanalysen sammenfatter data for det enkelte område og dets udpegningsgrundlag og vil være grundlag for dialogen om de kommende planers indhold.

Basisanalysernes indhold

Naturstyrelsen har i årene 2010-12 gennemført en fornyet og udvidet kortlægning af de enkelte habitatnaturtyper og visse arters levesteder, og disse data udgør sammen med tilstandssystemerne herfor omdrejningspunktet for basisanalysen. Basisanalysernes indhold er således faktisk, og de er grundlag for plandialogen. De er derfor ikke i høring; men der vil i så stort et datamateriale kunne findes fejl – sådanne bedes oplyst til Naturstyrelsen, så de kan indgå i en opdatering af basisanalyser frem mod offentliggørelsen af forslag til planer ultimo 2014.

Opdateringen i 2014 vil desuden indeholde:

- Tilstandsvurdering af en række klippe-, kyst- og strandnaturtyper
- Tilstandsvurdering af levesteder for nogle ynglefugle
- Opdatering af status for gennemførelse af Natura 2000-plan 2011-15

Datagrundlaget er udvidet og opdateret siden første Natura 2000-plan, og bliver præsenteret og vurderet område for område.

På landsplan er der til denne planlægningsrunde kortlagt og tilstandsvurderet mere end 10 % større areal med lysåbne habitatnaturtyper. Det øgede areal skyldes både, at flere naturtyper har indgået i kortlægningen, **og** at denne har været mere præcis. Andelen af naturarealer med god naturtilstand er stort set den samme som ved den første plan, hvilket er begrundet både i den mere præcise kortlægningsmetode og i, at indsatsen for den første plan ikke var i gangsat på tidspunktet for dataindsamlingen til disse basisanalyser.

De gældende planer (planerne 2010-15) har fokus på at stoppe tilbagegangen for de enkelte områders udpegningsgrundlag, og dermed på helt grundlæggende indsatser som naturarealernes hydrologi, pleje og tilgroning, samt sikring af truede arter og naturtyper. De største forvaltningsmæssige udfordringer vurderes fortsat at være:

- Mangel på kontinuert naturpleje (græsning eller slet)
- Tilgroning
- Randpåvirkninger fra andre aktiviteter, typisk landbrug
- Isolerede og små bestande af truede arter og naturtyper
- Invasive arter.

På nationalt plan er der registreret en del arealer, hvor naturen er påvirket af forhold, der betyder, at naturtyperne vanskeligt eller slet ikke kan opnå en god

naturtilstand. Nogle af de parametre, som kan indikere potentielt behov for en indsats er:

	Vedplante (kronedække)	Forekomst af invasive arter	Gødskning el. sprøjteskader	Utilstrækkelig pleje, græsning/høslæt	I alt kortlagt
Samlet registreret areal (ha)	12.033	42.813	6.412	56.392	94.348

Tallene dækker over store forskelle Natura 2000-områderne imellem og mellem de forskellige naturtype, og kan ses konkret i basisanalyserne for de enkelte områder. Tilgroning med vedplanter er f.eks. et problem for nogle overdrev, for de tidvise våde enge og for enkelte klitnaturtyper. Invasive arter, der udkonkurrerer karakteristiske arter, er særligt et problem på heder og i visse klitnaturtyper, og direkte påvirkninger fra f.eks. landbrug ses flere steder, men er især et problem for mindre naturarealer, mens manglende naturpleje/drift er et generelt problem for alle de plejekrævende naturarealer.

De fleste trækfugle, odder og padder ser fortsat ud til at klare sig godt. Forekomsten af en række ynglefuglearter som de kolonirugende terner og flere vadefuglearter er Danmark i tilbagegang i Danmark. Flere sårbare plantearter er ligeledes under stort pres, da deres levesteder de fleste steder er truet af især tilgroning.

Status for indsats i 1. planperiode

Måltallene for indsatsen i 1. planperiode er:

Plejekrævende arealer	110.000 ha
Forbedret hydrologi	14 – 16.000 ha
Heraf LDP	10 - 11.000 ha
Forberedelse til græsning inkl rydning, LDP	34.000 ha
Sikring af skov (frem til 2021)	
Sikring af artslevesteder (f.eks. vandhuller)	Kommunerne
Gennemgang og justering af vildtreservater	Naturstyrelsen
Sikring af marine rev	Naturerhvervsstyrelsen

Efter ansøgningsrunden til de særlige Natura 2000-ordninger i landdistriktsprogrammet i 2013 er status for indsatsen i Natura 2000-områderne samlet set:

Natura 2000-område nr.	(Alle)
Tilsagnstype	Samlet areal (ha)
1. Miljøtilsagn, pleje	51608
2. Forberedelse til græsning	8922
3. Rydning	1167
4. Samlet pleje-tilsagn	56152
Hydrologi, forundersøgelse	8778
Hydrologiforbedring	87

Mange forundersøgelser til hydrologiprojekter er først igangsat i 2012 og 2013, efter de kommunale handleplaner er vedtaget, hvorfor de konkrete naturprojekter forventes at komme i 2014 og 2015. Tilsvarende forventes de forudsatte Life-projekter, der også særligt har fokus på de fugtige naturtyper, at blive udarbejdet inden udgangen af 2015.

Næsten halvdelen af naturarealet på land er ejet af staten, og alle ministerier har oplyst, at indsatsen forventes gennemført som forudsat i Natura 2000-planerne.

Naturstyrelsen har ved DCE, Århus Universitet gennemgået alle Natura-områder, hvor der er vandfugle og havpattedyr på udpegningsgrundlaget og har på baggrund heraf udarbejdet en strategi for justering af vildtreservater, som angivet i Natura 2000-planerne 2010-15.

Naturerhvervsstyrelsen er tilsvarende i gang med regulering af fiskeriet i de Natura 2000-områder, hvor der er rev på udpegningsgrundlaget, og hvor der er konkrete data om lokaliseringen af disse.

Se basisanalyser for de 252 Natura 2000-områder:

www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Natura_2000_planer

Faktuelle bemærkninger til basisanalyserne kan indsendes til Naturstyrelsen, og modtages de **inden den 1. maj 2014**, vil de kunne indgå i opdatering af basisanalyserne forud for udarbejdelse af forslag til Natura 2000-planer, der skal foreligge ultimo 2014.